

מתוך עדויות על ההגעה למחנה

להתפשט! מהר! החזיקו בידיכם רק את החגורות ואת הנעליים ... רועדים מקור הגענו אל השוויון האמתי, שוויון הערומים ... במעבר זורקים אלינו מכנסיים, חולצה, מעיל וגרביים ... מאיר כץ, אחד הענקים, קיבל מכנסיים של ילד. שטרן, איש גוף ורזה, ממש טבע בתוך חולצתו. מיד החלו החילופים.

אלי ויזל

ניסיתי לרכוש את אמונו של אחד האסירים הותיקים. קרבתי אליו בחשאי, הצבעתי על גליל של נייר בכיס הפנימי של מעילי ואמרתי: "הבט, זהו כתב היד של ספר מדעי. אני יודע מה שתאמר לי: שראוי לי להיות שמח בחלקי שהצלתי את נפשי, שזו מנת הגורל הטובה ביותר שאני יכול לצפות לה. אבל איני רואה ברירה לעצמי. עלי לקיים בידי כתב יד זה בכל מחיר. בו טמון מפעל חיי. אתה מבין?"

כן, הוא התחיל להבין. אט אט פשט גיחוך על פניו, תחילה מביע רחמים, אחר כך משועשע, מלגלג, מעליב, ולבסוף שאג כלפי, בתשובה על שאלתי, מילה אחת, מלה שלא פסקה מאוצר מילותיהם של אסירי המחנה: "חרא!"

... בשעה שהיינו עומדים במקלחות חדרה עובדת ערייתנו הלך וחדור אל תודעתנו: אכן, לא היה לנו כלום חוץ מגופותינו העירומים – אפילו השיער ניטל מאיתנו. כל קנייננו, פשוטו כמשמעו, לא היה אלא הווייתנו העירומה. מה עוד נשאר לנו בבחינת קשר חומרי עם חיינו הקודמים?

ויקטור פראנקל, **האדם מחפש משמעות** (ת"א: דביר, 1974), ע' 24

היו בינינו אנשים שסיפרו כי עבדו באיסוף בגדים בחצר – בגדי נשים וילדים וגברים, בגדים עליונים ובגדים תחתונים. אחד סיפר בבכי כי זיהה את בגדי אשתו וילדיו. משמע, האנשים התפשטו בחצר ומשם הלכו עירומים למקום כלשהו. פחד גדול נפל עלינו. הייתכן שממיתים כאן את כולם? אך הן לא שמענו יריות או התפוצצויות. לא, דבר שכזה לא ייתכן, אינו מתקבל על הדעת. והיו שסיפרו שגרמני אמר להם כי האנשים שנעלמו נלקחו לבית מרחץ, קיבלו שם בגדים חדשים והוסעו ברכבת לאוקראינה, לעבוד. על השאלה מתי נתראה עם המשפחות ענה הגרמני בצחוק: "אין לכם מה לדאוג. בקרוב מאד תהיו יחד איתם."

הסיפור נשמע דמיוני ולא סביר. בגדים חדשים? רכבת היוצאת מהיער? והן אנו לא ראינו ולא שמענו מאומה! הדבר פשוט לא ייתכן. ובכל זאת נתפסו אנשים לסיפור זה כאל זיק תקווה שאכן בני המשפחה עדיין חיים.

דב פרייברג, **שריד מסוביבור** (רמלה: הוצאה עצמית, 1988)

"אדם יכול להסכין עם כל דבר, אך אל תשאל איך." [...] כמעט כל אחד מאיתנו השתעשע – ולו לזמן קצר – ברעיון על התאבדות. מחשבה זו נולדה מתוך חדלון התקווה שבמצבנו, מסכנת המוות התמידית שהיתה מרחפת עלינו יום יום ושעה שעה, וקרבת מקרי המוות שפקדו רבים. אני עצמי נדרתי נדר, בערב הראשון לבואי אל המחנה – מתוך שכנוע אישי, שעוד ידובר בו להלן – כי "לא ארוץ אל התיל". זו היתה אמירה מקובלת, שהיו משתמשים בה כדי לתאר את שיטת ההתאבדות המקובלת ביותר – הנגיעה בגדר התיל המחושמלת. לא התקשיתי במיוחד לקבל החלטה זו. לא היה טעם רב בהתאבדות, שכן תוחלת

החיים של האסיר הממוצע – על פי חישוב אובייקטיבי ועל פי מניין כל הסיכויים – היתה מועטת מאד. לא היה שום יסוד של ממש לשער כי יהיה אחד מאותו מיעוט קטן שיינצל מכל הסלקציות. אסיר אושוויץ לא ירא את המוות בשלב הראשון של ההלם. אחרי כמה ימים פגה בו גם אימת תאי הגז.

ויקטור פראנקל, **האדם מחפש משמעות** (ת"א: דביר, 1974), ע' 31